

Köszöntő

A rendszerváltás a volt szocialista tömb országaiban teljes gazdasági, kulturális és társadalmi átrendeződést hozott, amely részben sikeres, részben kudarcokkal szegélyezett volt. Az átalakulás az ifjúságot sem hagyta érintetlenül, egyes dimenziókban a nyugati trendekhez való gyors felzárkózást hozott, míg más területeken láthatóvá tette vagy éppen növelte a meglévő különbségeket. Az azóta eltelt *negyedszázad*, olyan időtávlat, amely alkalmassá teszi az adatokat visszatekintésre, értékelésre, a trendek kirajzolására és a jövőre vonatkozó következtetések megfogalmazására.

Közhelyszerű tény, hogy a mai fiatalok jelentik a közeljövő erőforrását, de ugyanők alkotják a földrajzi migrációra leginkább hajlamos társadalmi csoportot. Nem is kérdés tehát, hogy a közösség vagy társadalom számára kulcsfontosságú megismerni élethelyzetüket, életmódjukat, problémáikat, illetve meghatározni azt, hogy mit tehetünk annak érdekében, hogy ez az erőforrás ne vesszen el.

Magyarországon a rendszerváltást követő kutatások, különösen az ezredforduló óta megvalósuló nagymintás (8000 fős) ifjúságkutatási program – amely a 15-29 éves korosztály élethelyzetét igyekszik négyévenként leírni – alkalmas eszköz arra, hogy a jövőre vonatkozó következtetéseket megalapozó, átfogó képet festhessünk a magyar ifjúságról, még akkor is, ha az ifjúság ennél némileg bővebb korosztályt jelent, sőt az elmúlt negyedszázadban maga is változó korcsoport.

Jelen munka jellegét és megvalósítóinak személyét illetően erősen kapcsolódik a legutóbbi nagymintás ifjúságkutatáshoz, a Magyar Ifjúság 2012-höz, amelyhez kötődően 2012 végén a gyorsjelentés¹ bemutatását követően, a szakma legjobbait és ifjú tehetségeiket felvonultató szerzőgárdával három tanulmánykötet is napvilágot látott. 2013 őszén 12 tematikus írással megjelent az első tanulmánykötet²; 2014-ben olyan kötet jelent meg, amely adott kutatói hipotéziseket mutatott be, igazolt vagy cáfolt³; 2015-ben pedig ki-

1 Székely, L. /szerk./ (2012): Magyar ifjúság 2012 kutatás első eredményei – 10 kérdés az ifjúságról. Kutatópont.

2 Székely, L. /szerk./ (2013): Magyar Ifjúság 2012 – Tanulmánykötet. Kutatópont.

3 Nagy, Á. – Székely, L. /szerk./ (2014): Másodkézből – Magyar Ifjúság 2012. ISZT Alapítvány-Kutatópont.

adásra került a regionális elemzés⁴. Jelen munka – összhangban a címével – a fiatalok életét és (az ifjúsággal kapcsolatos kutatások eredmények alapján) az elmúlt emberöltőben bekövetkezett változásokat igyekszik lefedni.

A kötet bevezető tanulmánya leírja a nemzetközi ifjúsági értelmezések, megközelítések terét. A második tanulmány 25 év demográfiai folyamatait, a felnőtté válás, családalapítás, gyerekvállalás trendjeit járja körül. A harmadik munka az ifjúsági rétegek, társadalmi mobilitási lehetőségek és stratégiák témáját elemzi. A negyedik anyag az ifjúság gazdasági pozíciójának és tudatosságának területét mutatja be. Az ötödik dolgozat az oktatási expanzió, iskolai életutak, tanulási tervek negyedszázadát értékeli. A hatodik munka a munkaerőpiaci státusz és életút, munkával kapcsolatos tervek és munkanélküliség terét fürkészi. Az ezt követő dolgozat az aktív és passzív szabadidős tevékenységeket és lehetőségeket veszi górcső alá, míg a nyolcadik munka az egészségvilágot és kockázati magatartásokat fejtegeti. A kilencedik anyag az újmédiáról és digitális kultúráról ad helyzetképet. A tizedik tanulmány az identitás, értékek témakörét fejt ki, a tizenegyedik a generációs problématerképet járja körül. Az utolsó előtti anyagot a migráció tematizálja: az európai integráció hatásai és megítélése, illetve a fiatalok migrációs stratégiái kerülnek ismertetésre. A záró tanulmány az elmúlt negyedszázad magyarországi ifjúsági narratíváinak leírására vállalkozik, bemutatva azokat az értelmezéseket, amelyek jellemezték az ifjúság megismerésének szándékát.

Köszönetet kell mondanunk a Pallas Athene Domus Animae Alapítványnak a kötet kiadásának támogatásáért. A kötet szerkesztése a Bolyai János Kutatási Ösztöndíj segítségével valósult meg.

/a szerkesztők/

4 Nagy, Á. – Székely, L. /szerk./ (2015): Harmadrész – Magyar Ifjúság 2012. ISZT Alapítvány.